

POHJOLAN SANOMAT

— Vuodesta 1915 —

Matti Lammi
vastaava päätoimittaja

Reijo Alatörmänen
päätoimittaja,
uutiset ja hallinto

Kemissä 20. 12. 1981

Mustat hevoset pysykööt tallissaan

Puheet "mustista hevosista" ovat nyt käytävien presidentinvaalien yhteydessä saaneet liioitellusti julkisuutta. Varsinaisten presidenttiehdokkaiden ulkopuolelta toisessa äänestyksessä esiin vedettävä — yllättävä tai vähemmän yllättävä — muu ehdokas on tuntunut kiehtovan monien mieliä. Ja monessa tarkoituksessa. Mutta olipa puhujan tarkoitus mikä tahansa, on "mustista hevosista" puhumalla ja näitä puheita peruuttamalla tai muuttamalla saanut runsaasti julkisuutta.

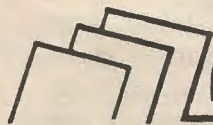
Keskustapuolueen Kuopion ylimääräisen puoluekokouksen jälkeen puheet jonkun muun kuin varsinaisen presidenttiehdokkaan mahdollisesta esille tulosta ovat olleet pääosiltaan muuta kuin todellisten mahdollisuuksien tarkastelua. Enimmäkseen näillä puheilla on pyritty luomaan epävarmuutta ja haajannusta Keskustapuolueen äänestäjäjoukkoihin. Muiden puolueiden taholta on niiden omien tarkoituserien mukaisesti pyritty ruokkimaan keskustalaisen "mustan hevosen" mahdollisuutta. Näillä puheilla on palveltu ennen muuta sosialistien presidenttiehdokkaan vaalityötä.

Keskustapuolueessa on kuitenkin kaikkein vähiten syitä lähteä

hajaannuksen tielle. Puolueella on erittäin vahva presidenttiehdokas, joka on kaikista ehdolla olevista kokenein, kyvykkäin ja ansioitunein. Keskustapuolueen presidenttiehdokkaan Johannes Virolaisen selviytyminen varsinaisen presidentinvaalin viimeiseen vaiheeseen saakka on mitä todennäköisintä. Hänen voittonsa tuossa lopullisessa vaalissa on yhtä hyvin mahdollista kuin toisenkin pääkilpailijan.

Puheet yllätysehdokkaista ovat tämän valitsijamiesvaalien edellä käytävän keskustelun yhteydessä täysin turhia ja tarpeettomia. Sitä ne ovat ainakin Keskustapuolueen äänestäjien keskuudessa. Puolueella on presidenttiehdokas, joka on asetettu kansanvaltaisimmalla tavalla ja suuremmalla päättäjien joukolla kuin Suomessa koskaan yksikään muu presidenttiehdokas. Pysykööt siis "mustat hevoset" tallissaan.

Varsinaisia presidenttiehdokkaita on kahdeksan. Eräistä ennakkoilmoituksista lopulliseen äänestykseen nähden voi kuitenkin päätellä, että todelliset vaihtoehdot ovat vähissä: Presidentiksi valitaan joko Johannes Virolainen tai Mauno Koivisto, siis keskiryhmien edustaja tai sosialisti.

muut lehdet

Uusien jään- murtajien

ja Perämeren talviliikenteen puolesta kirjoittaa Helsingin Sanomat:

Kommunistisen

liikkeen vaikeuksia puntaroi kuopiolainen Savon Sanomat:

Hajoamisensa kynnyksellä Skp joutuu ratkaisemaan erään sosialistisen ideologian

MAAT.METSÄT. TRI VI

Energiap metsänho

Lapissakin energiapolitiikan päätavoitteet ovat tänään energian säästäminen ja energian kotimaisuusasteen lisääminen. Molemmat tavoitteet kytkettyvät paljolti rakennusten — sekä julkisten rakennusten että maatilojen ja omakotitalojen lämmitykseen ja polttoöljyn osuuden vähentämiseen siinä.

Kiilaako kivihiihi?

Muutaman viime vuoden aikana öljyn hinnan nousu on ollut niin nopeaa, että hinnan vaikutus on ruvennut näkymään energiatalouksessamme. Öljyn kulutus on kääntynyt maassamme laskuun. Kun vuonna 1979 öljyn osuus maamme "energiakakusta" oli 48 %, vuonna 1980 osuus oli alentunut 2 prosenttiyksikköä. Samalla kivihiihen osuus nousi samat 2 prosenttiyksikköä, 13 %:sta 15 %:iin. Tänä vuonna suunta on jatkunut.

Öljyn kulutuksen ehkä yllättävän nopea väheneminen johtuu osaksi teollisuuden siirtymisestä kivihiihen, osaksi siitä, että talojamme on ruvettu lämmittämään sähköllä. Jos tuo sähkökin ruvetaan tuottamaan kivihiihestä niin kuin nyt näyttää käyvän, tulos ei energian omavaraisuuttamme ajatellen ole mikään ratkaisu.

Metsäenergian eturivissä

Puun osuus "energiakakustamme" pysyi samana 16 %:na vuodesta 1979 vuoteen 1980. Tuo osuus on kansainvälisestäkin ajatellen jo nyt huomattava, sillä kaikki muut läntiset teollisuusmaat saavat puusta alle 10 % energiastaan, esimerkiksi merkittävä metsäinen maa Kanada vain 3 %.

Pääosa tämän päivän puuenergiasta tulee tehokkaasta metsäteollisuudestamme: kemiallisten prosessien jätelietet ja mekaanisten prosessien sahausjätteet poltetaan nykyään tarkoin tyydyttämään laitosten omaa energiatarvetta.

Kuitu- ja sahapuun jalostamisen sivutuotteena saatavan jätteen energian osuutta ei liene enää mahdollista paljon nostaa metsäteollisuudestamme, ja senpää vuoksi metsään on mentävä uudelleen. Metsissämme kasvaakin merkittävä energiaraaka-aineeksi kelpaava, mutta nykyään maahan lahoava puureservi. Tämän entuudestaan teollisuudelle kelpaamattoman hukkapuun: taimikonhoitopuun, pienikokoisen harvennuspuiden, oksien ja latvusten käyttöönotto on ensimmäinen uuden energiametsätalouden vaihe.

Hukkapuu hakkeeksi

Hakemenetelmä kehitettiin Suomessa pitkälle jo 1960-luvun alkuun mennessä. Silloin ennustettiin, että halot ja klapit tulevat syrjäytymään vanhanaikaisina polttoaineina ja hakkeesta tulee korvaava lämmön lähde maatiloille ja pienlämpökeskuksiin. Kevyt polttoöljy kuitenkin syrjäytti hakkeen, ja menetelmän kehittämistä luovuttiin noin 10 vuodeksi. Nyt hakkeen käyttö lämmitykseen on taas nopeasti yleistymässä.

Verrattuna halkoihin ja klappeihin hakemenetelmällä on ylivoimainen etu siinä, että yksinkertaisten mutta tehokkaiden koneiden avulla päästään jo korjuuketjun alkuvaiheessa eroon polttopuun yksin kappalein käsittelystä. Polttopuu muuttuu hakkeeksi: tasalaatuisiksi massa- tuotteeksi, jonka siirtely kuljetuksessa, jalostuksessa ja poltossa on helppoa. Sopivissa kattiloissa puu palaa hakekastana tehokkaasti, ja koko polttotapahuma syöttöineen ja kattilan sää-

ELI POHJONEN:

puun korjaamisesta oidollista hyötyä

Energian säästäminen tarkoittaa esimerkiksi entistä paksumpaa vuorivillakerrosta uusien rakennuksien pystytettäessä ja vanhoja peruskorjattaessa, kolmin- tai nelinkertaisia ikkunoita kaksinkertaisten sijaan tai vaikkapa ilmanvaihdon uusimista siten, että poistoilman hukkalämpökin otetaan vastedes talteen.

Energian kotimaisuusasteen lisääminen tarkoittaa taas energiapuuta ja turvetta: hakkeen, palat tai jyrshinturpeen polttamista öljyn sijaan maataloilla ja alueellisissa lämpökeskuksissa, kaupunkien lämpövoimaloissa ja teollisuuden suurteho-kattiloissa.

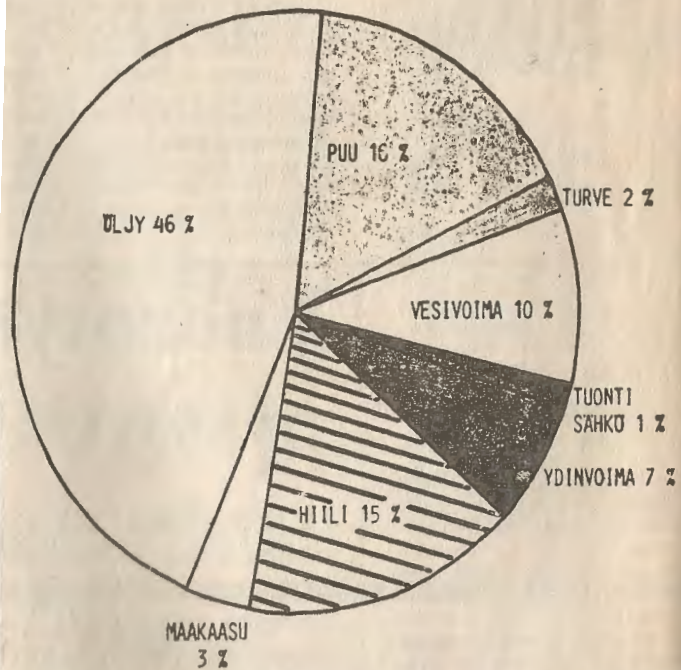
□ Kasvuissa hieskoivun, halavan ja kiiltopajun vesakkoa Tervolassa. Tämä 12-vuotias metsikkö kasvaa hakettettavaa kuiva-ainetta 4250 kg/ha vuodessa.

töineen voidaan automatisoida. Hukkapuun korjuu polttohak-

metriä. Lämpömäärältään se vastaa energianostoa, joka saa

ollut menekkiä.

tä pienpuustoja ruvetaan harven-

AKKEIN ON YKSINKERTAISIA MAATILOJILLA. Hakkeen hankinta kaikkein työvaiheineen voidaan sovittaa mautilojen muiden töiden lomalle, kausiin jolloin muiden töiden työhuiput sen sallivat. Polttohakkeen varastointikin voidaan helposti järjestää. Ainoa tarvittava lisälaitte on traktorikäyttöinen hakkuri.

Maatilametsien energiakertymiä

Metsiimme hukkapuutarat ja vuosittain kasvavan hukkapuun määrä tiedetään monien selvitysten jälkeen suhteellisen tarkoin. Runkohukkapuuta, oksia neulasineen sekä kantoja ja juuria voitaisiin metsistämme korjata vuodessa yhteensä noin 40 milj. kuutiometriä.

Hukkapuun talteenotto viimeistä oksaa myöten on kuitenkin käytännössä mahdotonta. Kantoja ja juuriakin revitään nykyään poltettavaksi vain erikoistapauksissa, kuten pellon tai polttoturvesuon raivauksessa. Metsäntutkimuslaitoksen selvityksissä on arvioitu, että hakkuutahteen ja pienpuun vuotuisen korjuu voitaisiin käytännössä nostaa tasolle 15 milj. kuutio-

daan noin neljänneksestä vuotuista öljyn tuontiamme.

Kun Metsäntutkimuslaitoksesa kehitettiin energiapuun inventointimenetelmiä ja siinä yhteydessä mitattiin Kannuksen kunnan energiapuutarat Keskipohjanmaalla, eniten, yli kolme neljänestä, energiapuuta löytyi maatilametsien taimikoista ja nuorista kasvatusmetsistä.

Toinen merkittävä havainto oli energiapuustojen selvä keskittyminen toisaalta pellon ja metsän, toisaalta metsämaan ja teiden raja-alueille. Näiltä alueilta hakepuun hankinta onkin käynnistynyt ensimmäisenä. Onhan hukkapuun korjuukoneidenkin käyttö helpointa hyvän kulkuyhteyden varrella.

Kasvuisia hieskoivikoita

Maassamme 1960- ja 1970-luvuilla toteutettu metsäojitusohjelma synnytti hieskoivikoita yli puolelle miljoonalle suohehtaarelle. Soiden hieskoivikoiden ydinalue sattuu Perämeren rannikkovyöhykkeelle. Pitkään tällaiset tiheikköä puskevat ojikat oli luokiteltava joutomaiksi, koska pienikokoisille hieskoivulle ei

koivutiheikköiden energiämetsänhoitoa tutkitaan parhaillaan uudelta pohjalta: metsikön kasvatus vesoina, korjuu kokopuuna hakkeeksi 10—20 vuoden iässä ja kannokko taas vesottumaan. Hieskoivun kasvatuskokeisiin on liitetty mukaan myös annos ekologiaa: kasvuun vauhdittajana tutkitaan lämpökeskuksesta, hieskoivun polttamisesta saatavaa tuhkaa ja sen lannoitusvaikutusta.

Hieskoivun vesametsäkoaloja on perustettu myös Lapissa. Viime kesänä esimerkiksi Tervolasissa ja Petäjäskoskella mitattiin luontaisesti syntyneiden hieskoivun vesakoiden kasvua. Näiden Lapin kolmion alueen vesakkojen havaittiin tuottavan hakeenergiaksi käyvää kuiva-ainetta vuotta ja hehtaaria kohti samalla kasuvauhdilla kuin paikkakunnan tyyppillinen viljelysmaa kasvaa heinää.

Energiaa ja metsänhoitoa

Koska pääosa hakkeeksi käytävistä hukkapuutarjoista sijaitsee taimikonhoitokohteissa ja nuorissa kasvatusmetsissä, välitön johtopäätös on: samalla kun näi-

vaksi joko omaan tai alueelliseen lämpökeskuksen kattilaan, alueen metsien tila tulee kohenemaan.

Hukkapuuta korjaamalla saadaan näin metsänhoidollista etua. Ellei pienikokoista puuta kyettäisi myymään harvennusvaiheessa kuitupuuksi tai käyttämään polttoaineena, taimikon hoito ja ensiharvennus olisivat vaarassa jäädä pois tai ainakin lykkääntyä, mikä hidastaa myöhemmin tukkipuiksi kasvattavien runkojen tuotosta.

Hakkuutahteen korjuu myös siistii avohakkuualueja. Oksa- ja latvusrytkeikköissä sikiävien tuohyönteisten määrä vähenee, uuden taimikon syntymiselle luodaan otollisempi kasvuympäristö, ja metsän virkistyskäyttäjätkin kuten marjastajat ja metsästäjät kulkevat nyt helpommin.

Hukkapuun korjuuseen ja haketukseen liittyy siis paitsi energiaomavaraisuuttamme kohottavia, myös muita suotuisia vaikutuksia. Energiapuun korjaaminen luonnonmetsistä on nähtävä metsänhoidollisena ja ympäristönhoidollisena toimenpiteenä — energiämetsänhoitona, joka maksaa itse itsensä.

Puheenjohtaja Paavo Väyrynen

valitsee linjansa; presidentillä on myös laajat sisäpoliittiset valtaoikeudet. Presidentti nimittää ja vapauttaa hallitukset. Hän valitsee ratkaisevasti hallituksen kokoonpanoon. Presidentti voi hajottaa eduskunnan ja määrätä toimitettavaksi ennen aikaa eduskuntavaalit. Hän nimittää kaikki korkeimmat virkamiehet. Nämä esimerkit presidentin valta-asemasta osoittavat, että on todella suuri kysymys, mikä on valittavan presidentin oma maailmankatsomus ja mitä ovat hänen taustavoimansa.

Pätevin vai suosituin?

Presidentinvaalin lähestyessä on käynnistynyt peräti mielenkiintoinen keskustelu siitä, mikä vaalin lopputulos on kansanva-

Toteutuuko kansan tahto?

Valitaanko sosialisti?

Viime aikoina sekä vaaleissa että mielipidetutkimuksissa lähes 60 prosenttia valitsijoista on antanut tukensa keskustan ja oikeiston puolueille, 40 prosenttia sosialistisille puolueille. Nämä luvut osoittavat viimeaikaisen vakiintuneen puoluejakautuman valitsijoiden keskuudessa. Presidentinvaaleja koskevissa tutkimuksissa — kun niitä oikein luetaan — selvä valitsijoiden enemmistö on ilmoittanut alkavansa

Jo on aikoihin eletty! Vielä pari vuotta sitten sosialidemokraatit halusivat politisoida kaiken, myös kulttuurin, urheilun ja virkanimitykset. Nyt he väittävät, ettei maan ylivoimaisesti tärkeimmän poliittisen johtotehtävän täyttämisen ole lainkaan poliittinen kysymys! Olisikohan tässä yhteydessä sopivaa nostaa esiin kysymys politiikan moraalista?

Vaalijärjestelmää uudistettava

presidentin valitsijamiesvaaleissa että eduskuntavaaleissa. Nykyinen vaalijärjestelmä suosii suuria puolueita. Samalla nykyinen järjestelmä suosii sosialistisia puolueita, sillä vasemmistossa on vain kaksi puoluetta, kun taas keskustassa ja oikeistossa puolueita on enemmän. Eduskuntavaaleissa arvioidaan vasemman saavan enemmistön jo noin 48 prosentin ääniosuudella. Koska presidentinvaalissa vaaliliittojen puolueiden kesken solmitaan vähemmän, riittää vasemmistoenemmistön saavuttamiseen tätä pienempi ääniosuus.

Tämä epäkohta on korjattava. Vaalimatemaattiset syyt eivät saa vääristää kansan todellista tahtoa. Tammikuun vaalissa nämä vaalimatemaattiset tekijät saattavat valittavasti johtaa kansan

Enckell YK:n toimikuntaan

NEY YORK (STT) — YK:n yleiskokous valitsi perjantaina suurlähettiläisä Ralph Enckellin YK:n kansainvälisiä virkamiehiä käsittelevän toimikunnan jäseneksi. Toimikuntaan kuuluu 15 jäsentä, joista nyt valittiin viisi tulevan vuoden alusta alkavalle nelivuotiskaudelle.

Kansainvälisiä virkamiehiä käsittelevä toimikunta perustettiin vuonna 1972. Se toimii YK:n yleiskokouksen ja erityisjärjestöjen vahvistamien suuntaviivojen pohjalta ja sen tehtävänä on kehittää kansainvälistä virkamiesjärjestelmää. Tavoitteena on luoda yhdenmukaisia menetelmiä soveltamalla yhtenäinen järjes-